

U stvarnosti i u fikciji (Prilog)

Merćep, Sanja

Supplement / Prilog

Publication year / Godina izdavanja: **2024**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:205:424467>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Academy of Dramatic Art - University of Zagreb](#)

Dio je umjetničke alkemije s naših osjetila strusiti iscrpljenost nataloženu neartikuliranim mnoštvom podražaja, i učiniti da ponovno osjetimo i mislimo. Takvom rutom uzbrdo odnosno nizbrdo ustremljen, ciklus „U stvarnosti i u fikciji“ Sanje Merćep istražuje kako prepoznatljivi prizor iz njegova prirodnog habitusa presaditi u okvir u kojemu ga, na sablasnu mjestu negdašnjeg prepoznavanja, više ne susrećemo istog. Varljivo lijep i jednostavan, fotografski slijed rastače klišeje koji iz okvira cure samo kako bi istekli u novi okvir, pa još jedan, dok se i same ne uhvatimo u kadru.

„U stvarnosti i u fikciji“ ujedno čini da vidimo, i da vidimo da *vidimo*, odnosno da vidimo-kako-vidimo, pa čak i da vidimo *kako* vidimo ono što pored zdravih očiju više ne vidimo. Estetski se i (pseudo)metodološki igra s modalitetima struka koje fotografiju instrumentaliziraju, i razlama do ne-prepoznatljivosti hiperslikovni svijet naše stvarnosti-fikcije, u kojem je sve utržiava foto-kopija nečega drugoga, sve već beskrajno, do nevidljivosti – viđeno. Tako u klizavim odrazima fotografija koje prvi pogled uspostavlja kao uvijek već-drugi pogled, vidimo vlastite ne-viđene mehanizme u napadno vizualnom iskustvu svijeta.

Za svoj predmet Merćep bira planine, simbolički iznurene ljudskim tabančenjem (u stvarnosti i u fikciji), i traži kako ih je, ako ih je, moguće izmaknuti mašineriji uvijek *mimo* koje u punom sjaju one postoje: izvan pogleda. Fotografija je medij kadra; umjetnički jezik odabira i transfera mjesta na kojem se vidljivi svijet reže i dotiče-ali-ne-miješa s drugim kadrom u kadru, odnosno svijetom u svijetu. Pogledom u fotografiju, u otisak posredovan uvišestručenom lećom, izranjamo iz realnosti koja nas okružuje tako što uranjamo dublje u realnost koju prepoznajemo, u smislu previše-poznajemo: i unutra, i van.

Ciklus svoju složenost pronalazi u jednostavnosti, kritičku oštrinu u humoru, cjelinu u detalju, stvarnost u onome što na nju tek nalikuje. Naslovna sintagma jednim-istim potezom nestabilnu dihotomiju uspostavlja i niječe, opreku uspostavlja i odmah lomi, predlažući supostojanje koje, ako zadržimo pogled, već za trenutak postaje postojanje – uvijek i jedno i drugo, jer pogled je uvijek i jedno i drugo, i ovdje i ondje: u stvarnosti i u fikciji. Najveća se složenost ionako nalazi u jednostavnosti jer upravo u onome što je nerastavljivo, višestrukost i paradoks postoje, opstoje, apsolutno.

U lutajućoj budističkoj paraboli, mudrac mudruje kako su na početku njegova puta rijeke bile rijeke, a planine – planine. No što je više učio o svijetu, i znanje se produbljivalo, rijeke su postale više od rijeka, a planine mnogo više od planina. Kad su ga konačno život i misao doveli do spokojne mudrosti, mogao je pogledati svijet i vidjeti: rijeke su rijeke, a planine su planine. A jedna moguća staza prema tom konačnom početku mapirana je pažnjom i ironijom, frustracijom i ljubavlju „U stvarnosti i u fikciji“.

An- Fazekaš